27696

Poštarina plaćena.

Mali oglasnik
stoji do 20 riječi 10 Din, svakih daljnjih 5 riječi 2 Din. više. - Za ponude ili adresu u upravi posebno još 1 Dinar. Upitima valja priložiti marku od 1 Dinara za odgovor.

Uzorni Vrtlar

Ilustrovani list za unapređenje vrtlarstva ::: te uzgoj manjih domaćih životinja :::
Izlazi jedanput mjesečno. Godišnje stoji za SHS. Din. 40·—. - Za inozemstvo Din. 50·—. - Adresa: ::: ZAGREB 1, Poštanski pretinac broj 201 :::

Cijena 4 dinara.

Veliki oglasi:
cijela stranica Din 600·—
1/2 stranice „ 330·—
1/4 „ „ 175·—
1/8 „ „ 90·—
1/16 „ „ 50·—
1/32 str. (t. j. šir. 4 1/2, vis. 3 cm) „ 27·50
Na 1. str. omota 25% više.

Godina IV. **Zagreb, kolovoz (august) 1926.** **Broj 8.**

268

ANTUN
KOLAČEK
Preradovićeva ul. 18 (dvorište)
Prima sve vrsti narudžaba za bouquete, vijence dekoracije i t. d., uredivanje vrtova, nasada i perivoja, brzo, točno i uz najumjerenije cijene!

Najstarija cvjećarska radnja
Z. PRINZ
Duga ulica 12 ZAGREB Telefon 9-34
Utemeljeno godine 1892.
Prvorazredni
cvjetni salon
za izradbu najmodernijih bouqueta, arangementa, dekoracija stolova, bouqueta za vjenčanje, nadgrobnih vijenaca, te svih u cvjećarsku struku zasjecajućih izradba. — Umjerene cijene!

Ukusna izradba modernih
nadgrobnih
vijenaca
bouqueta i raznih arangementa.
Trgovina svježeg cvijeća sa talijanske riviere
T. Svoboda
Zagreb
Frankopanska ulica 2-b
Telefon 10—27

Domaći
kunići
Mladi, 2 mjeseca stari, od garantirano čistokrvnih, nagradenih pasmina. Razašilje: Strok. klub za gojenje domaćih kunićev, Kamnica pri Mariboru. Za odgovor priložiti marku od 1 Dinar. 889

Sadržaj:

1. O grmu i žbunu. (Sa slikom). (Nastavak). — 2. Začetak i stanje naše hortikulture prema starim ženskim narodnim pjesmama. (Nastavak.). — 3. Бамија, једна повртарска биљка наших јужних крајева. (Sa slikom.) — 4. Pinsiranje patuljastih voćaka. — 5. Vinova loza u vrtu. Nastavak.) — 6. Historijat šetališta u Grubišnom polju. (Sa slikom). — 7. Razno iz vrtlarstva. — 8. Radni kalendar za kolovoz (august). — 9. Razno iz sitnog živinogojstva. — 10. Pitanja i odgovori. — 11. Pomozimo pčelama! — 12. Razne vijesti. — 13. Književne vijesti.

Pazite
i čujte!
Gojitelji i ljubitelji lijepe perađi, oplemenite svoja jata kokoši, pataka i gusaka, sa obnovom krvi od prvoklasnih **čistokrvnih** pjetlova, patkova i gusaka, koje dobijete u više pasmina kod pouzdanog, po vlasti subvencioniranog i nagrađenog **„Peradarstva“** u Velikom Grđevcu (Hrv.).

Rimski zumbuli
bijeli i plavi
Od 15. junija pa do konca septembra razašiljem lukovice (debele 4—4 1/2 cm u promjeru) uz cijenu od Din 2·— po komadu. Na 100 kom. 10%, a na 1000 kom. 20% popusta. Za narudžbe 200 kom. i više nosim i trošak pakovanja i poštarine. — Lukovice od 3 cm. promjera po komadu Din. 1·—, a uz popust kao gore. Kod 300 kom. i više franco troškovi. — Za lukovice jamčim, da su zdrave.
Narudžbe i novac slati na:
Marko Marojica
Mlini—Župe (Dubrovnik) 888

SALON CVIJEĆA
SALON DES FLEURS — BLUMENSALON
ELLA KAISER-HERZMANSKY
Balkan Palace - ZAGREB - Marovska ul. 10

Preuzima sve u struku zasjecajuće radnje po najnovijem ukusu

On se charge de tous les travaux de ce genre en gôut le plus moderne

596

Übernimmt alle in dieses Fach einschläglgen Arbeiten in neuester Geschmacksrichtung

»TERMINAR«

praktična sprava za ustanovljenje dana leženja sviju vrsti domaćih životinja. Cijena po komadu 10 Din., a naručuje se kod autora:
Dr. PIUS PAVLINIĆA
Zagreb, Tvornička ul. 10

Kućanska škola u Mariboru.

Mjeseca septembra ove godine počimlje u zavodu školskih sestara u Mariboru jednogodišnji tečaj kućanske škole za djevojke. Osim teoretične pouke slijedi i praktično poučavanje u kuhanju, šivanju, kroju rublja i odijela, pranje, utijavanje i t. d. U školu se primaju djevojke, koje su dovršile 15. godinu. Molbi imaju predložiti krštenicu, domovnicu, zadnju školsku svjedodžbu i izjavu roditelja, da plate troškove školanja. — Mjesečna opskrba Din. 650·—. Molbe se šalju na predstojništvo školskih sestara u Mariboru.

Cvijeće u sobi

na predprozornici i balkonu

od prof. Stj. Pirnata

*

Bogato ilustrovana knjiga koja sadrži sve potrebne upute za ljubitelje biljaka lončanica

*

Knjižarska cijena Din 32·— (tvrdo vezano sa zlatotiskom Din 45·—). - Naši pretplatnici dobivaju ovu knjigu za Din 25·—, (tvrdo vezanu za Din 38·—). Poštom uz unaprijed poslan novac za 2 Din više.

Vrtlari!

Pod zakup izdajem jeftino 4 jutra prvoklasne zemlje u Iloku sa besplatnim stanom. Pismene upite slati na upravu lista.

Kuniće

čistokrvne **Belgijske orijaše** prodajem. Tko želi kupiti, neka uz priklop marke za odgovor piše na: Franjo Komarek, brijač, Bjelovar.

Tko želi nabaviti
stroj za mlivenje kostiju
(Knochenmühle) za okretanje rukom odnosno motorom, neka se upitom obrati na upravu našeg lista. - (Cijene su od Din. 150·— do Din. 1400·—)

Ručne kosilice za travnjake

u vrtovima i parkovima, vrlo dobre kakvoće, uz cijenu od 800 do 1400 Dinara. Samo za pretplatnike posreduje dobavu Uprava „Uzornog Vrtlara".

Knjiga o povrću

Povrćarstvo

Uputa u proizvodnju povrća

*

OD PROF. STJ. PIRNATA

*

KNJIŽARSKA CIJENA 20·— DINARA. — NAŠI PRETPLATNICI DOBIVAJU OVU KNJIGU ZA 25% JEFTINIJE, T. J. ZA 15·— DIN., POŠTOM 2·— DIN. VIŠE. NOVAC SE ŠALJE UNAPRED

Primula obconica grandiflora — sjemenjačice, sposobne za cvjetne lonce, 3 put pikirane, snažne biljke. Takodjer Primula obconica **„Hamburger Rose"** i **„Berliner Rot"**, najtamnija krvavo-crvena sorta, iz originalnog sjemena uzgojena, 100 kom. 75—120 Din., već prema sorti. **Ciklame** sa snažnim počecima pupova (original Binnewies) iz 8—12 cm. cvjetnih lonaca à 8—12 Din. **Asparagus Sprengeri,** grmolike biljke iz 7 cm. cvjetnih lonaca, 100 kom. 200—300 Din. **Freesia refracta,** gomoljike za prisilnu cvatnju, 100 komada samo 50 Dinara

razašilje uz pouzeće

JOSEF KREJČI
trgovački vrtlar, Slov. Konjice

Osnove za
moderne parkove
[javne i privatne]
kućne vrtove
izrađuje strogo strukovno:
V. Belšan
vrtni tehničar - Vrapče donje 10 - kraj Zagreba

852

HRVATSKA
UČITELJ. ŠTEDNA I PREDUJMOVNA ZADRUGA U ZAGREBU
Kukovićeva 34 — Osnovana 1889.

*

Prima uloške

i podijeljuje vjeresiju uz najpovoljnije uvjete!

*

PREPORUČAM ZA SADAŠNJU SJETVU

SJEME

od endivije, matovilca, spinata, salate. Raznih vrsta cvijeća: maćuhica, potočnica, karanfilja, Bellis, Primula, Cinerarija, Calceolarija, Ciklama i t. d.

I. KAFKA (prije „ZRNO")
ZAGREB
PRERADOVIĆEVA UL. 8 — TELEFON 17—74

Zahtjevajte veliki cjenik, koji se šalje — franko i badava!

Uzorni Vrtlar

Ilustrov. list za unapređenje vrtlarstva -- te uzgoj manjih domaćih životinja --

Izlazi jedanput mjesečno.

Pretplata za godinu 1926.:

Za S. H. S. Din. 40·— (polug. Din. 20·—), za inoz. Din. 50·—. * Strukovni upiti i suradnja šalje se na: S. Pirnat, prof., Zagreb, Ciglana 24. * Novac i sve što se tiče oglasa, pretplate i prodaje šalje se na: „Uzorni Vrtlar", Zagreb I., Pošt. pret. 201.

God. IV. | Broj 8.

Zagreb, kolovoz (august) 1926.

O grmu i žbunu.

Biljke trajnice (perenne).

(Sa slikama)

Piše: Dr. Avelin Stahuljak, Klanjec, Hrv. Zagorje.

(Nastavak.)

Po vremenu cvjetanja:

Philadelphus Lemoinei, coronaria i t. d. u svibnju-lipnju; Chionanthus virginica u svibnju-lipnju; Rosa rugosa u svibnju-kolovozu; Halimodendron u lipnju-srpnju; Spiraea ariifolia, Catalpa, Sorbaria, Bignonia, u lipnju-srpnju-kolovozu; Tamarix hispida u lipnju-kolovozu; Ceanothus u lipnju-rujnu; Jasminum officinale, Yucca, Liriodendron, Rhus Osbeckii u srpnju-kolovozu; Spiraea pumila u srpnju-rujnu; Fuchsia, Hydrangea paniculata u srpnju-listopadu.

Po ljepoti (od prilike):

Tamarix, Rosa rugosa, Spiraea ariifolia, Philadelphus Lemoinei, Chionanthus, Halimodendron, Bignonia, Rhus, Ceanothus, Spiraea pumila, Fuchsia, Hydrangea, Yucca, Jasminum officinale i t. d.

Uži izbor: Tamarix, Rosa rugosa, Spiraea ariifolia, Philadelphus, Halimodendron, Ceanothus, Spiraea pumila.

Najuži izbor: Tamarix, Rosa rugosa, Philadelphus, Ceanothus.

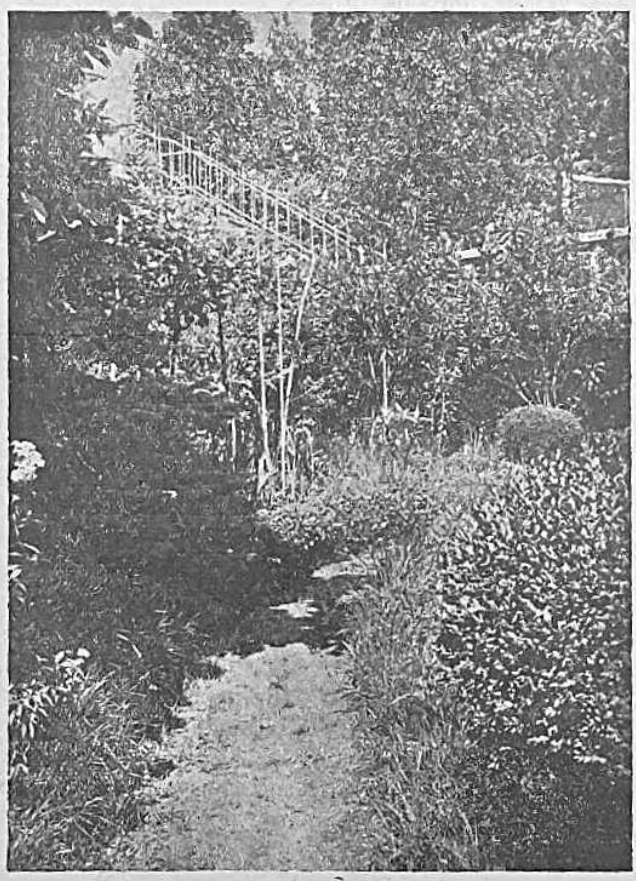

IZ CVJETNJAKA g. Dr. AVELINA STAHULJAKA, kr. jav. bilježnika u KLANJCU (Hrv. Zagorje):

Put u cvjetnjaku. Sprijeda lijevo Spiraea Bumalda, Magnolia Soulangeana i srebrnasta omorika. Straga niz Forsythia intermedia, pred njim bijeli oleandri, a pred njima Hibiscus syriacus (crveni) i Deutzia gracilis, u sredini iznad Forsythia i zida, tri metra više, dvorište s uzlazom k prvom katu kuće.

C.) Jesenski (Glavna cvatnja u rujnu, listopadu, studenom)

Po veličini:

Perowskia atriplicifolia, uzraste 1 do 1 i pol metra, cvate u kolovozu do listopada lijepim modrim do ljubičastim cvijetom. Lišće je lijepo, sivo bijele boje. Miriši aromatski. Voli sunčan, suhi i topli položaj. Prikladna je za grupe i cvjetne lijehe.

Desmodium penduliflorum — Lespedeza Sieboldi (formosa, racemosa) uzraste 1 do 1 i pol metra, cvate vrlo lijepim ljubičasto crvenim, grimiznim (više ljubičastim) cvijetom od srpnja do rujna (pa i do listopada) Visilac je. Voli sunčan, suhi i zaštićen položaj. Nisam opazio da je osjetljiv, kao što mnogi tvrde. Goji se kao samosama biljka.

Hibiscus syriacus uzraste 1 do 2 (i do 3) metra, cvate od srpnja do listopada vrlo lijepim jednostavnim ili pak gurmatim (flore pleno) cvijetom boje bijele, ljubičaste, ružičaste, crvene ili grimizne. Voli suhi, topli zaštićeni, sunčani položaj, a goji se kao samosama biljka ili u cvjetnim grupama.

Buddleja variabilis uzraste 2·5 do 3 metra, a u vremenu od kolovoza do listopada cvate lijepim ljubičastim, grimiznim, narančastim ili žutim cvijetom. Voli sunčani, topli položaj, a goji se kao samosama ili u grupama. Ljeti zalijevaj i gnoji!

Po vremenu cvjetanja kao i po ljepoti dadu se svrstati ovako: Desmodium, Hibiscus, Buddleja, Perowskia.

Lisnici grmovi, što se sade radi lijepa lista, bez obzira na cvijet: Berberis vulgaris foliis atropurpureis, crvenolisni trn crni (Schlehdorn);

Corylus Avellana atropurpurea, crvenolisna lijeska (Haselnussstrauch), lješnik, lješnjak; ima i žutolisna lijeska; Corylus maxima atropurpurea sa crvenim lišćem; Ptelea trifoliata sa žutim lišćem; Cornus florida sa lišćem crveno-ljubičastim (u jesen ga je divno vidjeti); Prunus Pissardi sa crvenim lišćem; Acer razne veličine i razne vrsti kao: Acer platanoides, javor, mliječ (Spitzahorn); Acer campestre klen, klijen, kljen, kun (Feldahorn); Acer monspessulanum, makljen (Französischer Ahorn); Acer tataricum, žesta, žestika (Tatarischer Ahorn) sa bijelim, žutim, crvenim, zelenim šarenim lišćem. Nadalje vazdazelenici: Mahonia Aquifolium; Aucuba japonica, zeleno i bijelo žuto lišće; Mahonia japonica, Prunus Laurocerassus (lovorvišnja); Umbellularia californica; Ilex Aquifolium, zelenika (Stechhülse); Sorbus i t. d.

IZ CVJETNJAKA g. Dr. AVELINA STAHULJAKA, kr. jav. bilježnika u KLANJCU (Hrv. Zagorje).

Medja cvjetnjaka i vrta: Zeleni 22 metra dugi hodnik od ruža penjačica Crimson Rambler, otvoren spram vrta i nadsvodjen istom ružom; s vrtne strane na svaka 2 m. visoka ruža, med po dvije ruže crveni Papaver orientale, sa svake mu strane crveni Phlox decussata, a ispod svega niske sorte Phlox.

Visioci ili visjelice: Berberis Thunbergi, Caragana arborescens pendula, Desmodium, Halimodendron, Forsythia suspensa, Malus pendula Elise Rathka, i krasne visoke trave: Eulalia japonica i Gynerium argenteum.

Penjači ili penjačice: Apios tuberosa, cvate ljeti mirisnim cvijećem, kao i Lonicera. Clematis nekolike sorte, cvate ljeti bijelim, modrim, ljubičastim ili crvenim cvijetom. Bignonia, Ampelopsis, mnogo vrsta Wistaria, ruže penjačice itd.

(Nastavit će se.)

Začetak i stanje naše hortikulture prema starim ženskim narodnim pesmama.

(Piše: **Simeum S. Grozdanić**, gimn. profesor, Srem. Karlovci.)

(Nastavak.)

Iz pesme se u prvom redu vidi primitivnost naše stare agri- i hortikulture. Kopriva kao „elemenat divljine", kao da je poput korisne vrtne ili njivske biljke naročito zasejana „posred polja Petrova", gde je pravo mesto pšenici, a pšenica, kao „kulturna biljka", kao da je naročito potisnuta pod jabuku, gde je pravo mesto koprivi. Ovakva kombinacija je originalna i ako je primitivna. Braća sa sestrom nalaze se u toj originalnoj kombinaciji kao u kakvom parku ili perivoju, gde je zgodno mesto, da mlad čovjek šalje uzdisaje „u oblake", zbog „nekoga", kako dalje kažu stihovi:

Zaplakala sestrica,
Pitala je dva braca:
„Što je tebi sestrice,
Il je tebi tup srp,
Il je tebi kratak trup?"
Progovara sestrica:
„Čujete li dva braca!
Nit je meni tup srp,
Nit je meni kratak trup,
Kad pogledam u oblak,
U oblaku dragi moj,
Na ruci mu prsten moj,
Oko vrata rubac moj".
Al' govore dva braca:
„Muči sejo ne plači,
Prsten ćemo skovati,
Rubac ćemo otkati,
Dragi će se roditi".

Ovakvoj narodnoj originalnosti dolikuje, da kopriva zauzme celo polje, i to ne slučajno, a pšenica samo uzano mestance ispod jabuke, takođe ne slučajno. Kopriva, kao „elemenat divljine" ima da se primeša pitomini, ma da znamo, da je kopriva karakterističan korov gromila i trnja.

Iz ovoga primera vidimo, kako se na neki način „elementi divljine" primlču hortikulturi, koja se javlja na mnogo mesta u domaćoj narodnoj poeziji u estetskom smislu i u vrlo mnogo različitih stepeni. Tako ćemo videti iz sledećih pesama primere, kako najprimitivnijih tako i sasvim modernih vrtova (gradina). Iz tih primera mogao bi se bar donekle izvesti i nekakav zaključak o našoj staroj hortikulturi.

1. Interes prema biljkama, koje imaju hortikulturnu vrednost.

Pesma „Kad se skupljaju svatovi":

Kovilje i rano bosilje!
Što si zeleno
Tako poleglo?
Kako ne bi zeleno
'vako poleglo?
Sinoć mene ljeljen projezdio,
A jutroske tri dobre djevojke
Svaka nosi srpak na ramenu,
One žanju travu svakojaku
Ponajviše trave djeteline i t. d.

U pjesmi je istaknut interes prema kovilju, ranom bosilju i travi djetelini, ali nije naznačeno, da se biljke nalaze u vrtu ili gradini. Iz pesme je jasno samo to, da se zajednički nalazi kovilje i rano bosilje. Obe biljke u pesmi predstavljaju jednu celinu, koja odgovara u jednini „sinoć mene ljeljen projezdio". Pesma

nesumljivo, prikazuje kombinaciju svežih i lepih elemenata, ali koji se ekološki ne nalaze zajedno u prirodnom biljnom sociumu, već mogu da se samo hortikulturno kombinuju, svakako u izvesnom cilju.

2. Osnivanje primitivnog vrta.

Za ovo nam daje primer pesma: „Kad dolaze svatovi“:

Bre, nedaj, nedaj, devojko,
Jelen ti u dvor ušeta,
Bosiljak bel ti popase.—
Neka ga, druge, neka ga;
Za njega sam ga sejala.

Tu je sejanjem bosiljka na određenom mestu osnovana gradina ili vrt, dakako primitivan, monoton, ali sa određenim ciljem.

3. Uspeh u hortikulturi.

Uspeh u hortikulturi prikazan je pesmom: „Opet djevojci“, koja glasi:

Oj djevojko plava!
Čula ti se hvala
Čak do Carigrada
Ti si posejala
Šestoper kaloper
I rani bosiljak...

I sa malim se u hortikulturi može postići veliki uspeh.

4. Privremeni cvetnjak.

Negovanje privremenog cvetnjaka prikazuje pesma: „Kad hoće da izvedu djevojku“.

Naša se neve udava
Cvijeće seli predava
Goji mi, sele, cvijeće,
Goji ga, sele, do treći dan;
Kad bude, sele, treći dan,
Trgaj mi, sele, cvijeće,
Pa mi ga kiti u kite...

Pesma nam ne kaže kakve se vrste cveća goje. Svakako je zastupljeno više vrsta cveća, oko koga se, u određenom cilju, treba naročito brinuti.

5. Hortikulturna flora.

Raznovrsnost hortikulturnih biljaka naše starine pokazuje pripev pesme: „Uzdarje za vijence“ (od Dubrovnika).

Đevojke su ruže brale,
Ododoljeno,
Odumiljeno,
Od struk bosilja,
Od nevesilja,
Od kalopera,
Od tratora granatoga,
Od nevena okatoga,
Od ružice rumenite,
Od vijojle plemenite;
Poj, Ajke, dušo moja, poj, i t. d.

Ove su se biljke nalazile po starim vrtovima.

6. Lep vrt.

Primer lepog vrta („džardina“) imamo u pesmi: „Dragi dragoj štetu čini“ (od Dubrovnika):

Prođoh dragoj mimo dvor
Proz zeleni pelovoj,
Naslonih se na javor,
I pogledah uz prozor,

(Nastavit će se.)

Бамија.

Једна повртарска биљка наших јужних крајева.

(Са сликом.)

На нашем Приморју гаји се једна повртарска биљка, звана „бамија“, која је пренешена са Истока. Кад је пренешена, и како се друкче зове, овде је непознато. Бамију гаје највећма муслимани; њихов специалитет и луксус! Нема комадића врта муслиманског, поглавито у близини речица, извора, или бунара, гдје нема бамије. На пијацу само видите нанизате мауне, бамије, које се радо купују, особито док је мауна млада.

Стабло бамије већином је разгранато као код паприке. Узрасте до 1 метар. Дрво је тврдо, са једним, или неколико огранака, кора блиједо-зелена и дебела-месната. Укорењава се одлично.

Лишће је на дугим петељкама (до 20 цм.) Петељке су дебеле, гипке а избијају из чланака (коленаца) непарно, слично као код винове лозе.

BAMIJA, povrtna biljka naših južnih krajeva. (Komadi stabljike sa lišćem i plodom. U sredini dolje komad korijena)

Листови су велики (лопушасти) налик на лишће од тикве (само петељка није шупљикава) или неких врста лозе, недијељени (једноставни) а по крајевима нарезкасти. Наличи и на лишће пасуља, само је од бамије веће и дебље. На врху петељке, гдје и почиње лист, има скуп меснатих нераба (ребарца), који се истичу и на површини листа са доње стране одвајају, док је са горње стране површина листа глатка. Скуп ребарца на врху петељке (почетак лисне површине) боје је црвенкасте. И петељка и лист на око су глатки, опет кад се пређе руком, осјети се нека храпавост као по лишћу од пасуља.

Цвијет, док није отворио (цвјетао), прекривен је зеленим листићима, налик на почетак цвијета тикве. Цвјетови су из пазуха лишћа, при дну стабљике по један, а на врховима два и више. Развијени цвијет, кад отвори, обично је дугачка чашица са жутим листићима, около којих има неколико малих листића (вјенчић) као око цвијета код памука. Жућкасти вијенац (чашица) при дну је црвенкаст, као

прстен. Унутрашњост чашице је отворена, чиста, дно црвенкасто, онолико, колико и споља (прстен). Са средине чашке уздиже се тучак, дебео, меснат и завршава се тамно-црвеном капом. Цвјетови су већином усправни, на краткој петељци.

Плод је дугачка мауна до 15 цм. са неким уздужним удубљењем (каналом) и пругама, која се завршава оштрим меснатим врхом. Мауна је увијек усправна, иза петељке листа, као рошчић. Док је млада тамно је зелена и глатка, кад сазрене, блиједа и са неким оштрим четињастим длачицама. Унутрашњост махуне подијељена је на неколике уздужне камаре (до 8 камара), онолико, колико има и споља удубљења. У овим камарама налази се сјеме (до 15 зрна), које ,је округло, величине колико у крупне граорице; кад сазрене црно је, тврдо. Кад се махуна пресијече, пуна је сјемена, љепљива и длакава.

Од бамије једе се млада махуна; кад остара. пусти се да сазре, истресу зрна за сјеме, ријетко за јело. Ако се врх мауне ломи, знак је, да је сочна и може се свјежа употребити; иначе не ваља, јер је престарала.

Бамија се приређује за јело на разне начине, и свјежа и осушена, као и из „трушије", о чему другом приликом.

Бамија не пробире земљу а добро уздржи и сушу. Као баштенска биљка, најчешће се сије у близини воде, да махуне буду сочније, и обилато се ђубри.

Сије се кад се није бојати пролетних мразова и обично на стално мјесто у редове, или у оџаке (кућице) по неколика зрна. Може и да се расађује. Сјеме је, како знамо, ситно и тврдо, те да брже ниче, потопи се у води да омекша и набубри. На великом простору, сије се и „омашке".

Кад младе биљке узникну, проређују се и окопају. Што су биљке ређе (30—50 цм.) то ће, наравно, више се разгранати и плод ће крупнији бити. Као и све окопавине, бамију треба окопавати и чисто држати од сорних трава.

Бамија, коју желимо за сјеме да оставимо, одабере се од најбољих биљака остави по неколико доњих мауна а све друге откину, те се пази, да се ове остављене потпуно развију и сазрену. Сјеме се у маунама чува до употребе.

Ето у кратко неколико ријечи о бамији „турском сјемену", на коју ћу се згодном приликом опет повратити.

Ст. Бар (Црна Гора), 1926. Агр. Иво Калуђеровић

Pinsiranje patuljastih voćaka.

Patuljasto voće goji se rado po vrtovima. Ne samo za to, što su dopadne voćke svojim oblikom, već i zato, što ne prave velike sjene. Za pčelare pak vrlo su prikladne za skidanje rojeva. Mnogi si naručuju takove patuljke sa uzgojenim oblicima: piramide, palmete, kordone i t. d. Opaža se ali nakon 2—3 god. da su voćke izgubile svoj prvašnji oblik. Grane su postale gole, bez rodnih pupova — slabo rode, te oblikom svojim nisu više dopadne. Uzrok je tomu nerazumno obrezivanje i klaštrenje.

Mora se priznati, da nije baš jednostavan posao odgojiti patuljastu voćku lijepog oblika. Hoće se i za to posebnog znanja. Glavno je kod toga posla pinsiranje (uštipavanje mladica) i rovašenje. Pinsiranjem se dolnja oka na mladici razviju u rodne pupove. Rovašenjem se spavajuće oko probudi i razvije. Počima se ovim radom već u svibnju mjesecu te se nastavlja kroz cijelo ljeto prema potrebi. Uz valjanu voćarsku knjigu treba to prokušati pak će se doći do uspjeha, ako i ne potpuno savršenoga.

Kao podloga za patuljasto voće uzima se: doucin ili rajčica za jabuke, dunja za kruške, glog bijeli za mušmule, mahaleb za trešnje, divlja kajsija za kajsije (mandalice). Cijepljenje se obavlja najviše okuliranjem (očenjem) na spavajuće oko.

August Katar, r. učit. u m.

Vinova loza u vrtu.

(Nastavak.)

Borba proti trsnoj plijesni kao što i proti peronospori laglja je na trsu, koji je uredno povezan uz kolac odnosno uz brajde, žicu, već kako trs gojimo. Vinovu lozu povezujemo obično likom (rafijom) ali i vrbovom gužvom ili pak kakvim konopcem. Vezati treba pojedine rozgve čim su izrasle toliko, da ih možemo privezati. Prviput vežemo svakako prije cvatnje. Drugiput naskoro iza cvatnje, a poslije toga vežemo pojedine rozgve kadgod je to potrebno i doklegod imamo uza što privezivati. Vezati treba oprezno, da se mladice i listovi ne gužvaju i ne lome. Između privezane rozgve i kolca ostavljamo za dva prsta prostora, da na rozgvu sa svih strana može padati svjetlo. Kod privezivanja uz brajde ili uza žicu treba naročito paziti, da pojedine rozgve budu najednako porazdijeljene jer niti je lijepo a niti dobro, ako su brajde gdješto, prerijetke a gdješto tvore čitavu guštaru. Privezivanje loze je važan posao, koji treba u pravi čas svršiti, niti prerano niti prekasno, želimo li da lozi dademo i lijep oblik.

Od ljetnih poslova oko vinove loze treba spomenuti još i odstranjivanje neplodnih mladica. Taj posao treba obaviti već u vrijeme prvog vezanja, dakle još prije cvatnje. Dali je koja mladica plodna ili neplodna, vidi se čim je ona porasla na 20—30 cm. Odstraniti treba sve neplodne mladice i one koje su iz starog drva izravno porasle, kaošto i jednu od onih mladica, gdje su dvije iz jednog te istog pupa izbile. Kod mladih, snažnih, bujno rastućih trsova, ostavit ćemo ipak i po koju neplodnu mladicu, koju ćemo onda kasnije odstraniti. Gdješto ćemo ostaviti neplodnu mladicu i na slabijem, starijem trsu, ako nam je takova mladica potrebna za dogodišnje pomlađivanje toga trsa. — Jednako treba i kod mladih trsova, cijepljenih na američkoj podlozi Rupestris monticola neplodne mladice vrlo oprezno i po malo odstranjivati. Rečena podloga na snažnom vrtnom tlu vrlo bujno raste. Taj će rast biti pogotovo prebujan onda, ako odstranimo suviše mladica najednom, a loša posljedica obično je, da se grozdovi osipavaju.

Osim spomenutog već pinsiranja, bit će potrebno i zalamati t. j. prikratiti sve one mladice na trsu, koje su prerasle kolje, brajde ili žicu uz koju su privezivane. Zalamati treba tek poslije cvatnje, kad se

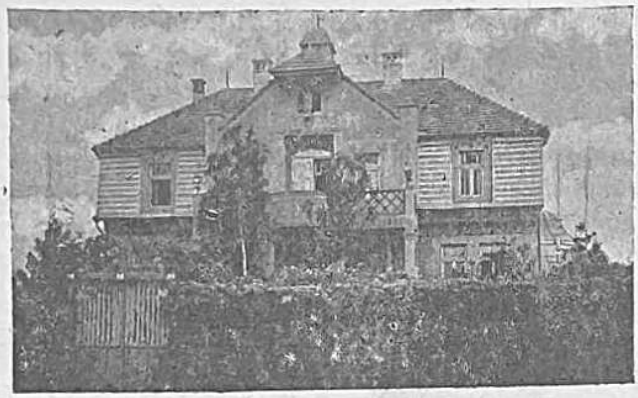

GRUBIŠNO POLJE: „Moj Mir", vila r.-katol. župnika g. Jemeršića, okružena krasnim cvjetnjakom.

rastenje trsa već ponešto umanjilo, pa nema opasnosti da bi suvišak sokova uzrokovao kakve neprijatnosti i nepravilnosti u rastenju trsa, kao na pr. izbijanje mlazova i slič. Kad se bobe već lijepo razviju, možemo pojedine grozdove prstenovati t. j. ispod grozda na rozgvi uokolo izrezati prstenak kore i nešto drva. Bobe i grozdovi postanu uslijed toga krupnije i sočnije, jer tada svi sokovi idu ukorist prstenovanog grozda. Kadkada će biti potrebno, da oko pojedinih grozdova odstranimo nešto lišća, da do grozdova dopre više sunca i zraka. U ovom nikako ne valja pregoniti, pa suviše listova pootkidati, jer bez lišća ne bi se trs mogao prehranjivati. Otkidamo listove u vrijeme cvatnje ili pak u vrijeme dozrijevanja grožđa. U jednom kao i drugom slučaju treba da ostavimo one listove, koji grozdu služe kao zaštita od kiše ili kakve vremenske nepogode, a otkinuti smijemo najviše jednu petinu do jednu četvrtinu onog lišća, koje se nalazi oko pojedinog grozda. Kad pojedini listovi požute, ne vrijede više trsu kod prehrane, pa ih možemo odstraniti. Kod pojedinog grozda možemo, nakon što su se bobe ponešto razvile, pojedine pregusto porasle a slabe i kržljave bobe oprezno uskim i šiljastim škaricama (makazama) izrezati, da se preostale bobe bolje razviju. Pri tome treba postupati vrlo oprezno, da ostavljene bobe niti najmanje ne ozlijedimo.

(Nastavit će se.)

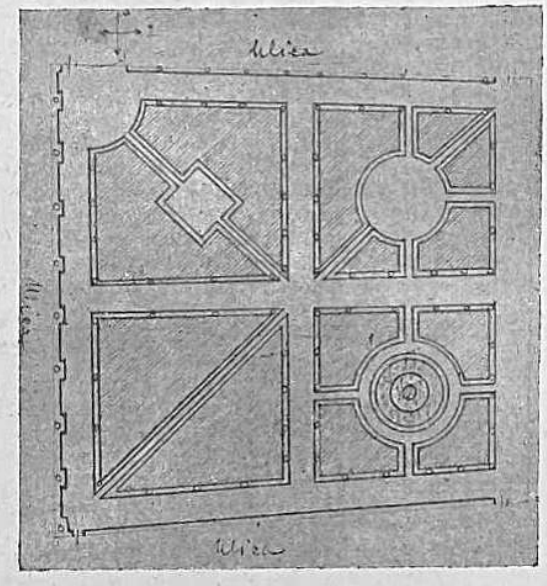

GRUBIŠNO POLJE: Tlocrt šetališta.

Historijat šetališta u Grubišnompolju.

Šetalište je u centrumu samoga mjesta Na istom mjestu, osnovao ga je prije kojih 30 god. tadanji rav. učitelj Vjekoslav Klemen. Zasadio ga omorikom, divljim kestenom, uresnim grmljem i cvijećem. Skoro sav rad obavljao sa škol. djecom. Poslije njegove smrti, nije se nitko za to više brinuo. Drveće je odraslo, nastala od šetališta zapuštena guštara. Proljećem god. 1925. osnovao se odbor za poljepšanje mjesta. Taj je tu guštaru dijelom iskrčio, ostalo stabalje potkresao, puteve i rondele prema nacrtu planirao. Putevi i staze su pošljunčeni. Na okolnim rabatama zasađene ruže, a ostale raznooblične gredice zasađene cvijećem. Unutar ograde, a oko cijelog šetališta zasađena je pomno gojena grabova živica. I tako je to šetalište ugodno boravište grubišnopoljskih građana, gdje se za dokolice odmaraju na postavljenim klupama. Još je nešto, što posjetioci Grub. polja rado pohađaju. Naime župno groblje zvano „Mirogoj". Uzorno uređeno to groblje zasađeno je gustim drvoredom omorike, ispod kojeg se ističu krasni spomenici na lijepo uređenim grobovima. Usred groblja sagrađena je u gotičkom stilu kapelica. Tako je Grubišnopolje lijepim primjerom, kako se slogom i dobrom voljom dade mnogo učiniti za opću korist, samo treba za to ambicioznih ljudi.

August Katar, r. učit. u. m.

Razno iz vrtlarstva,

Maline obrezujemo sada, u kolovozu, tako da odstranimo sve starije izboje, koji su ove godine donijeli ploda. Od mladih izboja ostavimo u svakom grmu samo 4—5 najjačih, koje tek nešto prikratimo. Obrezivanjem kao i odstranjenjem starijih izboja postizavamo, da se bolje i snažnije razviju i ojačaju oni izboji, koji će do godine donijeti plod.

Žaba krastača odvratna je po svom izgledu, no vrlo korisna životinjica, jer proguta množinu raznih štetočinaca u vrtu, pa ju stoga treba čuvati.

Špinat sijemo obično triput svake godine i to: za proljetnju trošnju sijemo u ožujku, za jesensku početkom kolovoza, a za zimsku sijemo početkom rujna. Sjemena treba za 10 kvadr. metara oko 50 grama, a možemo sijati omaške ili u redove.

GRUBIŠNO POLJE: Pogled na dio šetališta.

Karanfil (klinčac) umnažamo sađenicama tako, da sađenice usadimo dosta nagusto u vrlo rahlu pjeskovitu zemlju, u kakvom sandučiću, i pokrijemo staklom. Ove sađenice okorijene se već za tjedan dva, a onda ih koncem rujna presadimo opet u sandučiće ili u posebna klijališta, gdje ih od smrzavice dobro zaštitimo. — Karanfil možemo umnažati i povaljenicama.

Opadanje zdravog voća prije sazorenja pojava je, kojoj se može predusresti, ali ne onda, kad već voće počne opadati, nego znatno prije, još u proljeću i na početku ljeta. Razlog je opadanju u tome, što voćka ne nalazi u tlu dovoljno potrebnih joj hraniva. Trebalo je gnojiti, o čemu smo već opetovano govorili. U sušnim godinama znade biti razlog pomanjkanje potrebite vlage u tlu, a tuj ne pomaže drugo, već obilno zalijevanje tako, da vlaga potpuno natopi svu zemlju u kojoj voćka širi svoje korijenje.

Radni kalendar za kolovoz (august).

Mjesec srpanj obilovao je ove godine kišom, a oskudijevao lijepim sunčanim i toplim danima. Stoga se vegetacija skoro svega vrtnog bilja ponešto zategnula, pa će i početkom ovog mjeseca biti dosta posla sa okapanjem i plijevljenjem vrtnih gredica. Mnogi od ovih poslova nisu se na vrijeme niti mogli posvršavati zbog poplave, od koje su ove godine usred ljeta stradavale sve naše nizine. U koliko su vrtni usjevi uslijed dulje poplave stradali, treba da si sjetvom prikladnog povrća osiguramo ma i kasniji prirod. Budući da ne možemo znati, kakovo će vrijeme biti u kasnijem ljetu i jeseni, sijat ćemo što prije a u nadi, da će nam duga, lijepa i sunčana jesen, bez preranih mrazova, bar donekle naknaditi prikraćeno i nepovoljno ranije ljeto.

U ovom mjesecu dozrijeva mnogo voće, koje ćemo kako treba obrati i spremiti za kasniju uporabu. Osim toga ima u vrtu dosta posla oko umnažanja raznog vrtnog ukrasnog bilja i sjetve za kasnu jesen i slijedeću godinu.

U voćnjaku započinje berba raznog ljetnog voća (jabuka, krušaka). Da nam se ovo voće što dulje uzdrži svježe, treba da ga obiremo nekoliko dana prije nego li potpunoma dozori. Ovako obrano voće dozorit će pomalo, ako ga spremimo na zračnom i hladnome mjestu, te će biti tečno i sočno. Zimske jabuke i kruške sada se tek počimlju razvijati. Tima će voćkama sada veoma prijati, ako ih gnojnicom kojiput zalijemo, pri čemu ipak ne valja prekomjerno gnojiti. Kao i do sada treba prikladnim načinom poduprijeti grane, koje su plodovima suviše opterećene, da se ne slome. Otpalo voće ispod voćaka pobirati, čime sprječujemo umnažanje raznih voćnih štetnika i bolesti.

Gdje je tlo suviše sušno, treba voćke obilno zalijevati, a po kojiput i gnojiti razrijeđenom gnojnicom.

Berba voćnog grmlja već je u glavnom svršena, osim malina i kupina, kod kojih treba stare plodne izboje odmah nakon berbe odrezati. Ribiz i ogrozd možemo umnažati sađenicama. U drugoj polovici kolovoza pa tamo do polovice rujna najpovoljnije je doba za nasad i uređenje novih jagodnjaka.

Treba se za vremena pobrinuti, da se urede, očiste, ovapne te valjano prozrače spremišta za voće.

U povrtnjaku treba, kadgod je sušno, zalijevati, jer to vrlo prija razvitku raznog a naročito zeljanog povrća, koje ćemo kadšto i razrijeđenom gnojnicom zalijevati pa i okapati. Za suha vremena izvadit ćemo iz tla luk crljenac, nakon što mu se nadzemna zelen prilično sasušila. Treba ga onda na zračnu mjestu razgrnuti, da se ispari, prosuši i prizrije.

Endiviju (salatu ovezulju) ovezujemo, kad se već posve razraste. U tu svrhu prigrnemo joj listove, pa ih slamom, likom ili drugim čime lagano svežemo, da unutarnje listove zaklonimo od svjetlosti, uslijed čega oni požute i ostanu nježni te znatno tečniji nego li izvanjski, zeleni listovi.

Gdje su vrtni usjevi jako stradali od povodnje, te bi mogli ostati bez potrebne zalihe zimskog povrća, bit će probitačno posijati jesensku repu. Inače sijemo sada još i peršin, mrkvu, povrtnicu pa špinat za jesensku trošnju, kao što i zimsku glavaticu salatu i poljsku salatu za zimsku, jesensku i ranu proljetnu trošnju. Usjeve treba naskoro prorijediti. Sadimo i presađujemo salate, korabu, zimski kelj i endiviju. Za uzgoj ranih proljetnih presada sijemo sada na posebne, ponešto zaklonjene, gredice rane vrste korabe, kelja, cvjetače. Sijemo narijetko, prema potrebi zalijevamo, a mlade biljčice što prije prorijedimo i pikiramo te ih prezimljujemo u hladnom klijalištu.

Na rajčicama treba sve suvišne izboje optrgati, da se plodovi ljepše razviju. Ne treba ih suviše zalijevati, jer prekomjerna vlaga usporuje zrijenje plodova. Na sunčanim, zaklonjenim gredicama možemo još i sada u početku mjeseca saditi rane vrsti graha čučavca, koji će u povoljnim prilikama do jeseni razviti nježne mahune za varivo. Dodu li međutim prije toga rani mrazovi, još će uvijek biti ovakova sadnja graha od koristi tlu, jer će ukopana u tlo zelen od graha vrijediti kao dobra zelena gnojidba. Mirodijsko bilje, koje dugo godina ustraje na istom tlu i mjestu, treba sada prirezati, busove razdijeliti i rasaditi.

Okapanjem i plijevljenjem treba uništavati korov po svemu vrtu, napose oko biljaka, koje smo ostavili za sjeme. Dosta posla ima oko uništavanja kojekakovih štetočinja, naročito gusjenica i lisnih ušenaca.

U cvjetnjaku treba sve cvjetne gredice okapanjem i plijevljenjem uzdržavati u redu i čistoći, a za sušna vremena obilno zalijevati. Ocvale cvatove odrezati. Biljke trajnice umnažati sjetvom sjemena; mlade sjemenjačice pikirati, presaditi. Naročito je sada doba sjetve raznog dvogodišnjeg cvijeća kao: mačuhica, potočnica (Myosotis alpestris), zvončića (Campanula Medium i C. pyramidalis), pa Digitalis, Silene, Papaver nudicaule i dr. Busove mnogih ocvalih i suviše bujnih biljaka trajnica treba umnažati dijeljenjem i rasaditi u dobro vrtno tlo, te obilno zalijevati doklegod se valjano ne okorijene. Ostavimo li takve busove više godina nerazdijeljene, oslabe i propadnu prije reda. Lukovice (i gomolje), koje su ranije već ocvale, treba najkasnije u kolovozu izvaditi iz zemlje, pa ih razastrti na suhom i zračnome mjestu, da se prosuše do mjeseca listopada, kad ćemo ih opet usaditi. — Lukovice ocvalih ljiljana treba svake 2.—4. godine na drugo mjesto presaditi. Obilno cvatu sada begonije, pelargonije, vanilije (Heliotropium), fuksije, žalfije, klinčići, lobelije, georgine (Dahlia) i slič., pa ih treba sada obilno zalijevati. Zvjezđani (Aster) počinju sada obilnom cvatnjom. Ovo cvijeće lako se presađuje i u najživljoj cvatnji, pa će nam izvrsno poslužiti kasnije za ukras cvjetnih gredica. Dalije i slično cvijeće treba o prikladne prutiće privezivati. Ruže i razno ukrasno grmlje, koje običajemo umnažati okuliranjem, možemo još i sada okulirati na t. zv. spavajući pup.

Biljke lončanice njegujemo kao i u prošlom mjesecu. Zalijevanje vrlo razrijeđenim gnojivim otopinama koristit će skoro svim biljkama.

Travnjak treba češće polijevati i gnojiti te uopće njegovati kako je spomenuto u prošlome mjesecu. Pojave li se požutjela mjesta na travnjaku, to je uvijek znak nedovoljne njege, pa će pomoći jedino zalijevanje i gnojenje.

U peradnjaku treba da je što veći red i čistoća. Mladu živad držati odijeljeno mušku od ženske. Štogod ne kanimo upotrebiti za rasplod, obilnije hraniti odnosno toviti. Na otvorenom prostoru, gdje živad danju boravi, neka bude po koje sjenato mjesto, da se živad može sklonuti pred žegom i nevremenom. Treba da živad ima vazda dovoljno svježe vode. U doba mitarenja (mijenjanja perja) bolje i obilnije prihranjivati; razni mesni otpaci iz kuhinje prijat će osobito onoj živadi, koja se drži u zatvorenim peradnjacima, te ne ima prilike, da si sama nađe kojekakove mesne hrane (crvi, ličinaka i slič.) Živad neka što više boravi na otvorenom prostoru, osim one živadi, koju upravo tovimo.

Ostale sitnije domaće životinje. Koze vodati na pašu (brstenje), gdje treba paziti, da ne čine kvara. Na paši udesiti zgodno zasjenjena i zaklonjena mjesta, a nije li to moguće, tad životinje radije ne puštati za najjače žege na pašu. Svinje i pse češće kupati. Skrbiti za svježu pitku vodu, no bređim ugrijanim i uznojenim životinjama ne davati odviše studenu vodu. — Kuniće hraniti zelenjem i repom, a davati im uza to i zobi i dobrog sijena, od čega dobivaju lijepu dlaku. Udesiti poslijednje parenje kunića; mladunčad od kasnijeg parenja ne bi do zime dovoljno ojačala. — Sve staje sitnih domaćih životinja držati u najvećoj čistoći.

U pčelinjaku skrbiti, da nam svi pčelci do zime što bolje ojačaju, jer takovi najbolje prezimljuju. Slabe pčelce možemo ojačati spajanjem. Treba se uvjeriti, da li pčelac ima sposobnu maticu. Valja se držati uputa iskusnih vrsnih pčelara, jer vlastito iskustvo upravo se kod pčelarstva često preskupo plaća.

Razno iz sitnog živinogojstva.

Kokoš razbije i pojede snešeno jaje onda, ako inače ne može da dođe do takve hrane, koja joj bezuvjetno treba za nesenje jaja, naročito ako manjka u hrani vapno i bjelančevine. Ova vrlo nezgodna pogrješka nekojih kokoši tim je nezgodnija, što je loš primjer drugim kokošima, koje onda počnu također svoja jaja razbijati i jesti, bez pravog razloga. Od ove pogriješke teško se dadu kokoši odučiti, pa one najtvrdokornije treba klati, a ostale hraniti tako, da u hrani dobiju dosta vapna i da imadu prilike zabaviti se cijeli dan čeprkanjem po tlu. I zimi treba kokošima među pijesak i nastor pomiješati žitnog zrnja. Jaja treba iz gnijezda redovito pobirati.

Gamad u peradnjaku treba uništavati što pomnijim i češćim čišćenjem. Izmetine barem jedanput tjedno iz peradnjaka odstranjivati. Stijene višeput godišnje obijeliti vapnenom rastopinom (t. zv. vapnenim mlijekom) sa primjesom lizola, kreolina ili sličnog kako vog raskužnog sredstva. Priječke, na kojima perad sjedi, treba napose žešćom lužinom (lugšijom) oprati. Osim toga dobro je od vremena do vremena zaprašiti sve pukotine vapnenim prahom ili pak dobro zatvoreni peradnjak okaditi sumpornim parama. Sve ovo valja činiti i onda, dok se još gamad nije razmnožila. Kokoši treba da uvijek imadu prilike i za t. zv. „pješčanu kupelj" t. j. da se mogu perušati u smjesi pjeska, pepela, prašine i slič.

Pitanja i odgovori.

G. M. A. Vrućica (Trpanj) Dalmacija. — Prostor, na kojemu danju borave kunići, najbolje je zasijati smjesom od najednakih dijelova sjemenja ovih trava: bijela djetelina (Trifolium repens), vlasnjača livadna (Festuca pratensis), metlica livadna (Poa pratensis) i klupčasta oštrica (Dactylis glomerata) i to na 1 ar (100 kvadratnih metara) od prilike $^1/_4$—$^1/_2$ kg. — Sjeme možete nabaviti ovdje kod tt. Kafka ili Teply, koji oglašuju u našem listu.

Javljate, da nam šaljete uzorak bolesne tikve, ali mi ga nismo primili. Knjige o bolestima raznog vrtnog bilja nema, no pisano je o tome u prošlom godištu našeg lista. Jednako je izašao niz članaka o štetnicima vrtnog bilja. Pisali su o tome naši najuvaženiji stručnjaci.

Pretplatnik, Zagreb. — Sve rase golubova možete nabaviti kroz tt. Mirković, trgovina životinja u Zagrebu. — Ivančić, koji je oglasio u 6. broju našeg lista, stanuje u Haulikovoj ulici br. 4., no on se ne bavi razašiljanjem golubova, nego tek u mjestu prodaje kad ima po koji suvišni par.

G. Zlatan Dolić, Ljubija, Prijedor. — Dobre kuniće dobit ćete kod: Strokovni klub za gojenje domaćih kunićev, Kamnica pri Mariboru.

G Fr. Vuković, Zagreb. — Glede nabave Magnolija izvolite se obratiti tt. „Vrt", Džamonja in dr. u Mariboru.

Pretplatnik F. R., Varaždin. — Proti tekutima i ostalim parazitima kod kokoši najbolje je sredstvo što veća čistoća u peradnjacima. — Kokoši ćete riješiti tekuta, ako ih naprašite praškom proti gamadi (Insektenpulver) ili ako ih operete 2% otopinom lizola u vodi.

Pomozimo pčelama!

Dosadašnje ljeto bilo je u mnogim našim krajevima doba gladovanja za naše pčelice. Ono nekoliko lijepih i beskišnih dana mogao bi na prste nabrojiti, a to nije bilo dosta, da pčele iskoriste cvatnju najvažnijeg medonosnog bilja: raznovrsnih voćaka, bagrema, lipe, repice kao i raznog livadnog bilja. Uz čestu kišu došla i poplava, pa i studen sred ljeta. Mjesec srpanj i kolovoz u normalnim su prilikama svakom pčelaru najmiliji, jer tada on pobire bogate plodove svoje brige oko pčela; vrcaljke rade punom snagom istresajući iz punih satina svakovrsni med. Malo je krajeva, koji se i ove godine mogu takvim obiljem pohvaliti. Košnice su pune praznine, pčelci oskudijevaju i medom i mladim leglom, a u mnogo slučajeva i gladuju. Treba dakle pronaći načina, kako da se prepriječe loše poslijedice gladovanja. Nekojima će pčelcima trebati već sada umjetne prihrane bilo medom bilo šećerom, pa ma i u neznatnim količinama. Možda će obilnija prihrana biti nepotrebna, nastanu li ljepši, beskišni i topliji dani. Još ima da cvate heljda pa bosiljak bijeli, majčina dušica, vrijesak i drugo bilje. Pčele će sve to obilno iskoristili, obilnije nego li u normalnim godinama, bude li im samo vrijeme dozvolilo. Ipak ni u kojem slučaju ne će biti ovogodišnji pčelarov trud, obilnije naplaćen. Meda će se nabrati malo, a u mnogo slučajeva niti toliko, koliko ga pčele trebaju za zimsku prehranu. Pojedini pčelci ostali bi s toga i brojno preslabi, da izdrže zimu. Takve pčelce treba spajanjem pojačati. Od spojenih pčelaca treba slabiju maticu ukloniti, jer dvije matice ne mogu u jednoj košnici opstajati. — Češće nego inače pregledat ćemo pojedine košnice, da ne bi među njima bio i koji bezmatak. Takvomu ćemo dati maticu, koja nam je preostala kod spajanja pčelaca. Treba učiniti sve da spriječimo ulaz u košnice kojekakvim pčelinjim neprijateljima; naročito moljcima i leptirima t. zv. mrtvačke glave. Ovi i drugi pčelinji neprijatelji osobito rado napadaju slabije pčelce, gdje ne nailaze na jači otpor. Pomozimo našim pčelicama, jer time i sebi pomažemo.

Razne vijesti.

Primanje u nižu poljoprivrednu školu.

U školskoj godini 1926/27. primit će se u dvogodišnju nižu poljoprivrednu školu u Križevcima 30 učenika (20 državnih pitomaca i 10 privatnih učenika).

Prema čl. 4 za niže poljoprivredne škole državni pitomac može biti onaj a) koji je sin zemljoradnički, b) koji nije mlađi od 14 ni stariji od 18 godina, što dokazuje krštenicom, c) koji je svršio najmanje osnovnu školu sa dobrim uspjehom, što dokazuje školskom svjedodžbom, d) koji je zdrav i tjelesno dobro razvijen za težačke radove, što dokazuje liječničkim uverenjem, e) koji je dobrog vladanja, što dokazuje školskom svjedodžbom, ako iz škole neposredno dolazi, a opštinskim uverenjem o vladanju, ako je proveo najmanje godinu dana van škole, f) koji imade najmanje 5 hektara orače zemlje na svoj deo, kako bi stečeno znanje u školi mogao primeniti na svome imanju, što će dokazati uverenjem opštinske vlasti i g) koji podnese obvezu roditelja potvrđenu policijskom vlašću, da po svršetku školovanja neće stupati u državnu službu.

Za privatne učenike primaju se učenici ostalih staleža, ako li ispunjaju ostale pogodbe čl. 4. pravila. Privatni učenici plaćaju Din. 400·— mjesečno i to tromjesečno unapred, te podnašaju pismenu obvezu roditelja ili staratelja, da će uredno plaćati uzdržavanje, i da će naknaditi sve troškove po računima, koje im upravitelj podnese. Državni pitomci dobivaju odijelo, obuću, preobuku (rubeninu), posteljne stvari i sve školske potrebne stvari. Privatni učenici dobivaju sve potrebe, koje i državni pitomci, osim odijela, obuće i preobuke, koje će si sami nabaviti. Propisno biljegovane

i potrebnim dokumentima obložene molbe imadu se najkasnije do 31. augusta podnijeti na Upravu niže poljoprivredne škole — Križevci.

Velesajam i izložba u Osijeku. Na sveopći zahtjev privredničkih krugova i nakon prošlogodišnjeg moralnog i materijalnog uspjeha, održat će se i ove godine u Osijeku velesajam i izložba od 11.—26. septembra.

Uprava velesajma i izložbe riješila je na zahtjev mnogih interesenata, da proširi svoju industrijsku, trgovačku i obrtničku izložbu i da uredi posebno odelenje za perad (golubovi, guske, patke i t. d.) kuniće, pčelarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo. Kako se već lijepi broj interesenata javio za taj interesantan odio, a i priposlao prijave, to se očekuje veliki uspjeh izložbe te lijepe grane gospodarstva.

Mi sa naše strane pozdravljamo takav pothvat, te preporučujemo svim zainteresovanim, da izlažu u što većem broju, te tako podupiru tu lijepu akciju oko unapređenja našeg gospodarstva.

Sve upite treba slati na adresu: Uprava velesajma i izložbe, Osijek I. Telefon interurban 2-53.

Za veliku pokrajinsku izložbu „Ljubljana u jeseni", koju priređuje uprava Ljubljanskih velesajmova od 4. do 13. septembra 1926,, preuzeo je počasno predsjedništvo ministar poljoprivrede i voda g. Ivan Pucelj.

Glavni i najvažniji dio ove velike priredbe sačinjava posebna kmetijska (poljoprivrednička) izložba, gdje će biti zastupane sve grane našeg agrarnog gospodarstva.

Pčelarski kongres i pčelarska izložba u Dubrovniku 22—29. kolovoza. „Savez jugoslavenskih pčelarskih društava" otvara dne 22. kolovoza (augusta) o. g. najveću izložbu pčelinjeg meda i sviju pčelarskih potrepština, sprava i strojeva, ukratko svega što može naprednog pčelara interesovati. Izložba će biti u prostorijama i vrtu Učiteljske škole u Dubrovniku. Uz izložbu biti će i veliki pčelarski kongres 22. i 23. kolovoza, a 24. i 25. kolovoza udesit će se vrlo lijepi izleti u prekrasnu okolicu Dubrovnika. Svi posjetioci, pčelarske izložbe i kongresa imadu znatne putne pogodnosti na željeznicama i parobrodima kao i u samom Dubrovniku. U tu svrhu treba da si od najbližeg pčelarskog udruženja pribave legitimaciju, koja stoji za članove Din. 10·— a za nečlanove Din. 25·—

Tko želi izložiti svoje pčelarske proizvode, treba da to što prije javi Izložbenom odboru u Dubrovniku, a da predmete za izložbu pošalje najkasnije do 16, odnosno do 19. kolovoza ako želi žive pčele izložiti. Preporučamo svakome, tko se zanima za pčelarstvo, neka se okoristi ovom lijepom prilikom.

Šaljite pretplatu!

Književne vijesti.

Berba i vrijenje vina. Pod ovim naslovom izišla je II. sveska: „Knjižnice za vinogradare" iz pera prof. Gjure Kajtnera, ravnatelja oenološkog zavoda u Zagrebu. Sadržaj je ovaj: Uvod; Sastav grožđa; Mošt: Priređivanje mošta; Bijeli mošt; Šiljer i ružica; Mošt iz gnjilog i oštećenog groždja; Bijeli mošt iz crnog grožđa. — Istraživanje mošta: Buket grožđa, Slador, Kiseline. Popravljanje mošta: Zaslađivanje mošta, Oduzimanje kiseline; Dodavanje kiseline; Tanizovanje mošta; Sumporovanje mošta. — Vrijenje mošta: Čisti vinski kvasac, Matični kvasac, Divlji kvasac, Mošt iz gnjilog grožđa. Prednosti uporabe čistog vinskog kvasca, Sulfidni kvasac — Provađanje vrijenja. Najvažnija okolnost za uspješno provađanje alkoholnog vrijenja. — Previsoka toplina u bijelom moštu. — Previsoka toplina u crnom moštu. — Tiho ili naknadno vrijenje. Knjižica je izišla nakladom „Gospodarskih Novina". Cijena je knjižici Din. 5.—, a naručuje se kod Uprave „Gospodarskih Novina", Zagreb 6 Pretinac 61.

Iz Uprave.

Slijedeći (9.) broj „Uzornog Vrtlara" donosi prilog „Školski Vrt", a biti će pretplatnicima razaslan najkasnije do 10. rujna t. g.

Izdavač i odgovorni urednik: Stjepan Pirnat, prof., Zagreb, Ciglana broj 24. — Tisak: M. Sek, Zagreb, Strossmayerova ul. 6.

Baštovan
sa mnogogodišnjom praksom, vešt potpuno cvetarstvu, hmeljarstvu, povrtarstvu i voćarstvu, traži stalno nameštenje. Ponude: VRŠAC, Vilsonova ul. 1 (Banat). VASILJEV

Za privatno vrtlarstvo traži
povjerljivog i vrsnog baščara
O. KNOBLOCH-VUČANSKI
Čepin kod Osijeka,

Prodajem
Peking-patke prošlogodišnjeg legla, **Emdenske guske** ovogodišnjeg legla: Danilo Sakač, Kucura (Bačka).

Stalno mjesto
kao samostalni vrtlar — traži Slovenac vrtlar, stariji, oženjen, bez djece, vješt svim vrtnim kulturama. — Ponude na upravu lista.

BEZ SUPERFOSFATA
NEMA ZRNA
NEMA ŽETVE
!
SVAKI GOSPODAR
MORA ZA JESENSKU SJETVU UPOTREBITI
„SUPERFOSFAT"
KOJI DAJE IZVRSTAN PRIROD I IZVRSNU KVALITETU I NAJVEĆU RENTU. — SUPERFOSFAT U ODLIČNOJ KVALITETI — SAMO
NAŠIH DOMAĆIH TVORNICA
KAO I OSTALA GNOJIVA NUDI
„FOSFAT" D. .
ZA PROMET I TRGOVINU UMJ. GNOJIVIMA
MAŽURANIĆEV TRG 4 ZAGREB MAŽURANIĆEV TRG 4
TELEFON broj 18—39. — Brzojavni naslov: „FOSFAT ZAGREB".
Sve upute i brošure o upotrebi umjetnih gnojiva — besplatno!

Najukusnije uređivanje

GROBOVA

kroz čitavu godinu, obavlja savjesno vrtlarstvo **Majcen,** ZAGREB (Mirogoj)

Zahtjevajte!

najjeftiniju ponudu

šumskog bilja, bilja za živice (žive ograde), **ruža i ružinih divljaka, voćnog i ukrasnog grmovlja i t. d.**

Katalog i cjenik šaljemo besplatno.

E. SANDER

Baum und Rosenschulen

TORNESCH in HOLSTEIN

(NJEMAČKA)

»Vrt« Džamonja i dr.

društvo s o. j. * Maribor * (Slovenija)

Interurbani telefon 150. Brzojavni naslov: „DŽAMONJA MARIBOR"

Najveći izbor raznovrsnog

cvijeća

i ukrasnog bilja za sobe, salone, restauracije, kavane, parkove i manje vrtove!

Izrađuje planove za klasične, romantistične i mixt parkove, ukrasne manje i veće vrtove i voćnjake, te preuzima potpunu izradu istih.

20 velikih staklenika sa centralnim grijanjem!

Prodaja raznovrsnog **oruđa** za vrtlarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo. **Umjetni gnoj** i razna sredstva protiv bolesti bilja.

Sjemenje

povrća, cvijeća i gospodarskog bilja sa vlastitih sjemenogojskih plantaža i od najboljih svjetskih proizvađača sjemenja.

Raznovrsne plemenite

voćke:

jabuke, kruške, trešnje, kajsije, višnje, šljive, breskve, orahe, mušmule, dunje (kutine) u raznim oblicima: visoko i polustablasto, grmičasto, piramide, U-oblici, palmete, vodoravni i uspravni kordoni i t. d.

Plemenite vinove loze

na amerikanskim podlogama, ribizla, ogrozda, malina i jagoda u najboljim vrstama!

Presade

povrća, cvijeća i šparge

najboljih vrsta!

Ukrasno

drveće za drvorede,

konifere, ukrasno grmlje i trajno cvijeće. Oko 200 vrsti raznih Dahlia (Georgina), zatim Canna, gladiola, irisa, lovora, aukuba, evonymus, tuba-ruža, zumbula, tulipana i t. d., i t. d.

Odio za vrtl. arhitekturu!

Projektiranje parkova, vrtova, javnih nasada i t. d.

Zahtjevajte najnoviji

ilustrovani cjenik!

Vrtlari i preprodavaoci dobivaju popust!

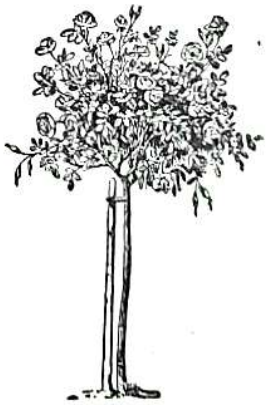

JOHN M. LOMMERSE
G. m. b. H.
UTEMELJENO 1871. UTEMELJENO

Gartenbau-Etablissement
Hillegom (Holland)

SPECIJALNA PONUDA PRVOKLASNIH HAARLEMSKIH CVJETNIH LUKOVICA

Nudamo za otpremu odmah u najboljoj kvaliteti:

Preparirane hijacinte *za prisilnu cvatnju o Božiću i to u slijedećim sortama:* **L'Innocence,** *čisto bijela;* **Bismarck,** *porculanasto plavkasta;* **Yellow Hammer,** *čisto žuta;* **Moreno,** *ružičasta; 100 kom. I veličine Hfl. (Holandijski Gulden) 27·—; II. velič. Hfl. 20·—; III. velič. Hfl. 15·—; Miniatur Hfl. 10·—.* **Hijacinte** *u slijedećim sortama:* **Gertrude,** *nježno ružičaste;* **Giganthea,** *svjetlo ružičasta;* **Lady Derby,** *ružičasta;* **La Victorie,** *sjajno crvena;* **Marconi,** *ružičasta, kasna;* **Queen of the Pinks,** *ružičasta, jedna od najboljih sorta;* **La Grandesse,** *čisto bijela;* **L'Innocence,** *čisto bijela;* **General Vetter,** *ružičasto bijela;* **Queen of the White,** *čisto bijela, kasna;* **Dr. Lieber,** *porculanasto plavkasta;* **Grand Maitre,** *tamno porculanasto plava;* **Johann,** *svjetlo modra;* **Marie,** *ljubičasto modra;* **Queen of the Blue,** *svjetlo plava;* **Schotel,** *porculanasto plava, extra;* **City of Haarlem,** *čisto žuta;* **Yellow Hammer,** *čisto žuta, rana;* **Lord Balfour,** *ljubičasta. — 100 kom. I. velič. Hfl. 22·—; II. velič. Hfl. 17·—; III. vel. Hfl. 13·—. — Mješavina sorti: Treibrummel Hfl. 10·—; — Landrummel Hfl. 9·—; — Miniatur Hfl. 7·— po 100 komada.*

Tulipani jednostavni rani:

		100 kom.	1000 kom.
ARTUS, škrletni, extra, za cvjet gredice	Hfl.	4·—	35.—
BRILLANT STAR, svjetlo-škrletni, extra, za Božić	„	8·—	75·—
CRAMOSIE BRILLANT, škrletni	„	4·—	35·—
COULEUR CARDINAL, žarki, karmosin, extra	„	7·—	65·—
DUC DE BERLIN, crveni sa žutim rubom	„	6·—	55·—
FLAMINGO, ružičasti, vrlo rani	„	6·—	55·—
GELBER PRINZ, čisto žuti	„	5·—	45·—
KAISERKRONE, crveni sa žutim rubom	„	8·—	75·—
LA REINE, ružičasto bijeli	„	3·—	30·—
LA REINE MAXIMA, velecvjetni	„	5·—	45·—
LE MATELAS, nježno ružičasti, za ranu pris. cvat.	„	7·—	65·—
MON TRESOR, zlatno žuti, vrlo rani	„	7·—	65·—
PINK BEAUTY, tamno crveni sa bijelim, extra	„	9·—	85·—
PRINZ von OESTERREICH, lijepo narančasti, najbolja sorta za prisilnu cvatnju	„	5·—	45·—
PROSERPINE, ružičasto ljubičasti, extra sorta za prisilnu cvatnju	„	8·—	75·—
PROSPERITY, čisto ružičasti, vrlo rani	„	6·—	55·—
ROSE GRIŠDELIN, ružičasti, dobar za prisil. cvat.	„	4·—	35·—
ROSE LA REINE, lijepo ružičasti	„	5·—	45·—
FRED. MOORE, narančasti	„	4·50	40·—
VAN DER NEER, tamno ljubičasti	„	6·—	55·—
VERMILLOEN BRILLANT, sjajno škrletni	„	7·—	65·—
ROSE PRECOSE, ružičasti, vrlo rani, extra	„	9·—	85·—
PRACHTMISCHUNG za vrt	„	3·—	25·—
DUC VON THOLL, skrletni	„	4·50	40·—
DUC VON THOLL, čisto bijeli	„	4·—	35·—
DUC VON THOLL, ružičasti	„	5·—	45·—

Tulipani gurmati (gefüllt) rani:

COURONNE D'OR, narančasto žuti, extra, za prisilnu cvatnju	Hfl.	5·50	50·—
EL TOREADOR, narančasto žuti, extra	„	9·—	85·—
IMPERATOR RUBRORUM, škrletno crven	„	7·—	65·—
LAC VAN HAARLEM, ružičasto ljubičasti	„	7·—	65·—
LE MATADOR, škrletni	„	6·—	55·—
LUKRETIA, tamno ružičasti	„	5·—	45·—
MR. VAN DER HOEFF., čisto žuti, Murillo	„	9·—	85·—
MURILLO, ružičasto bijel, poznata sorta za prisilnu cvatnju, extra	„	4·—	35·—
PEACH BLOSSOM, ružič. Murillo, extra	„	10·—	95·—
RUBRA MAXIMA, škrletni, za prisil. cvat.	„	5·—	45·—
SALVATOR ROSA, vrlo rani	„	6·—	55·—
THEEROOS žuti (krem) Murillo, extra za pris. cvat.	„	6·—	55·—
TITIAN, smeđe crveni sa žutim rubom	„	7·—	65·—
TOURNESOLL, crveni sa žutim rubom, extra	„	6·—	55·—
TURBAN, ljubičasti, vrlo lijep	„	6·—	55·—
VUURBAAK (Luchtfeuer) vatreno škrletni, extra	„	8·—	75·—
PRACHTMISCHUNG za vrtove	„	3·50	30·—

Darwin-tulipani:

Darwin-tulipan kraljica je sviju tulipana. On sjedinjuje u sebi ljepotu sviju sorti tulipana, gipkost i vitkost cvjetne stapke, ljupkost nježnih cvjetnih latica sa raznoličnim bojama, punim nijansa. — Darwin-tulipani mogu izvanredno dobro podnašati i oštro i loše vrijeme, zbog čega su osobito prikladni za ukras cvjetnih gredica. — No ne samo za to, već i kao rezano cvijeće (Schnittblumen) možemo jedva išta boljeg naći, jer svojim dugim (50—80 cm) tankim ali ipak čvrstim cvjetnim stapkama oni su za to osobito prikladni. Najveći dio sorti dade se upotrebiti i za prisilnu cvatnju.

BARON DE LA TONNAYE, lijep, ružičast	Hfl.	3·—	25·—
BARTIGON sjajno crven, za prisil. cvat. u januaru	„	5·—	45·—
CENTENAIRE, lijepo ljubičast	„	7·—	65·—
CLARA BUTT, jabuč. cvijet, extra, za cvjet. gredice	„	3·—	25·—
KING HEROLD, jako purpurno crven	„	5·—	45.—
LA CANDEUR, srebrnasto bijel, extra	„	4·50	40·—
LA TULIP NOIR (Crni tulipan)	Hfl.	7·—	65·—
LE NOTRE, lijepo ružičast, vrlo ran, za prisilnu cvatnju u januaru	„	7·—	65·—
MADAME KRELAGE, lijep ružičast	„	4.50	40·—
MR. FARUCOUMBE SANDERS, škrletni, extra	„	4·—	35·—
PRIDE OF HAARLEM, crven kao vino, extra, velik	„	3·—	25·—
PRINZESS ELISABETH, ružičast, najbolja sorta za prisilnu cvatnju u januaru	„	6·50	60·—
REVEREND EWBANK, vanilasto (heliotrop) lila	„	4·50	40·—
WM. COPLAND, lila ružičast, najbolji za ranu prisilnu cvatnju	„	4·—	35·—
WILLIAM PITT, tamno crvena, extra, za pris. cvat.	„	7·—	65·—
PRACHTMISCHUNG (krasna smjesa sorti)	„	2·50	20·—

Crocus:

BIJELI, PLAVI, PRUGASTI, I. veličina	„	2·75	25·—
„ „ II. veličina	„	2·75	25·—
PURPUREA GRANDIFLORA, tamno purpurna, velecvjetna, I. veličine	„	3·50	30·—
ŽUTA, extra, I. veličine	„	4·—	35·—
„ „ II. veličine	„	3·50	30·—

Narcisse:

PRINCEPS, sumporasto žuta krunica	„	3·50	30·—
EMPEROR, tamno-zlatno žuta krunica	„	5·50	50·—
EMPRESS, bijela sa žutom krunicom	„	5·—	45·—
BIC. VICTORIA, bijela sa zlatno-žutom krunicom	„	5·—	45·—
GOLDEN SPUR, zlatno žuta, vrlo rana	„	5·—	45·—
MADAME DE GRAAFF, bijela sa krem krunicom	„	7·—	65·—
POETICUS ORNATUS	„	3·50	30·—
SIR WATKIN, sumpor.-žuta sa naranč. krunicom	„	7·—	65·—
VAN SION, zlatno žuta, gurmata (gefüllt)	„	4·50	40·—

Narcissus Poeticus:

SORTE SA IMENOM	Hfl.	5·50	50·—

Razne cvjetne lukovice:

IRIS HISPANICA, sorte sa imenom	Hfl.	2·—	15·—
IRIS HISPANICA, mješano	„	1·—	7 50
IRIS ANGLICA, sorte sa imenom	„	5·—	45·—
IRIS ANGLICA, mješano	„	3·50	30·—
IRIS HOLLANDIA, sorte sa imenom	„	2·—	15·—
IRIS HOLLANDIA, mješano	„	1·50	10·—
SCHNEEGLÖCKCHEN (visibabe) jednostavne	„	2·—	15·—
„ gurmate	„	4·50	40·—
SCILLA SIBERICA	„	3·—	25·—
CHIONODOXA	„	2·—	15·—
HYACINT. MUSCARI (grozdasti zumbuli)	„	1·—	8·—
ANEMONE jednostavne	„	2·—	15·—
„ gurmate	„	4·50	40·—
„ FULGENS (die scharlache Wildblume)	„	4·50	40·—
„ APENNINA, modra	„	4·—	35·—
„ HORTENSIS	„	2·—	15·—
„ ST. BARO (Novost!)	„	3·—	25·—
ERANTHIS HYEMALIS	„	2·—	15·—
IXIAS	„	2·—	15·—
KAISERKRONE	„	20·—	175·—
RANNUNCULUS, sve boje, mješano	„	1·50	10·—
PAEONIA	„	20·—	175·—

Prodajni uvjeti: *Roba se šalje sa našeg skladišta i putuje na račun i pogibelj kupca. Cijene su u holandskim Guldenima (forintama = hfl.)* **Netto Kassa,** *no mogu biti plaćane i u svakoj inozemnoj valuti prema dnevnom tečaju (za jedan Gulden računamo 23 Dinara).* **Omot i pakovanje ne zaračunavamo.** *Eventualne reklamacije uvažujemo unutar osam dana nakon primitka robe.* — **Dopisivati molimo samo njemački, engleski ili francuski.** *Po želji saopćujemo pismeno cijene ovdje ne spomenutih sorti cvjetnih lukovica.*

Tisak M. Bek, Zagreb.